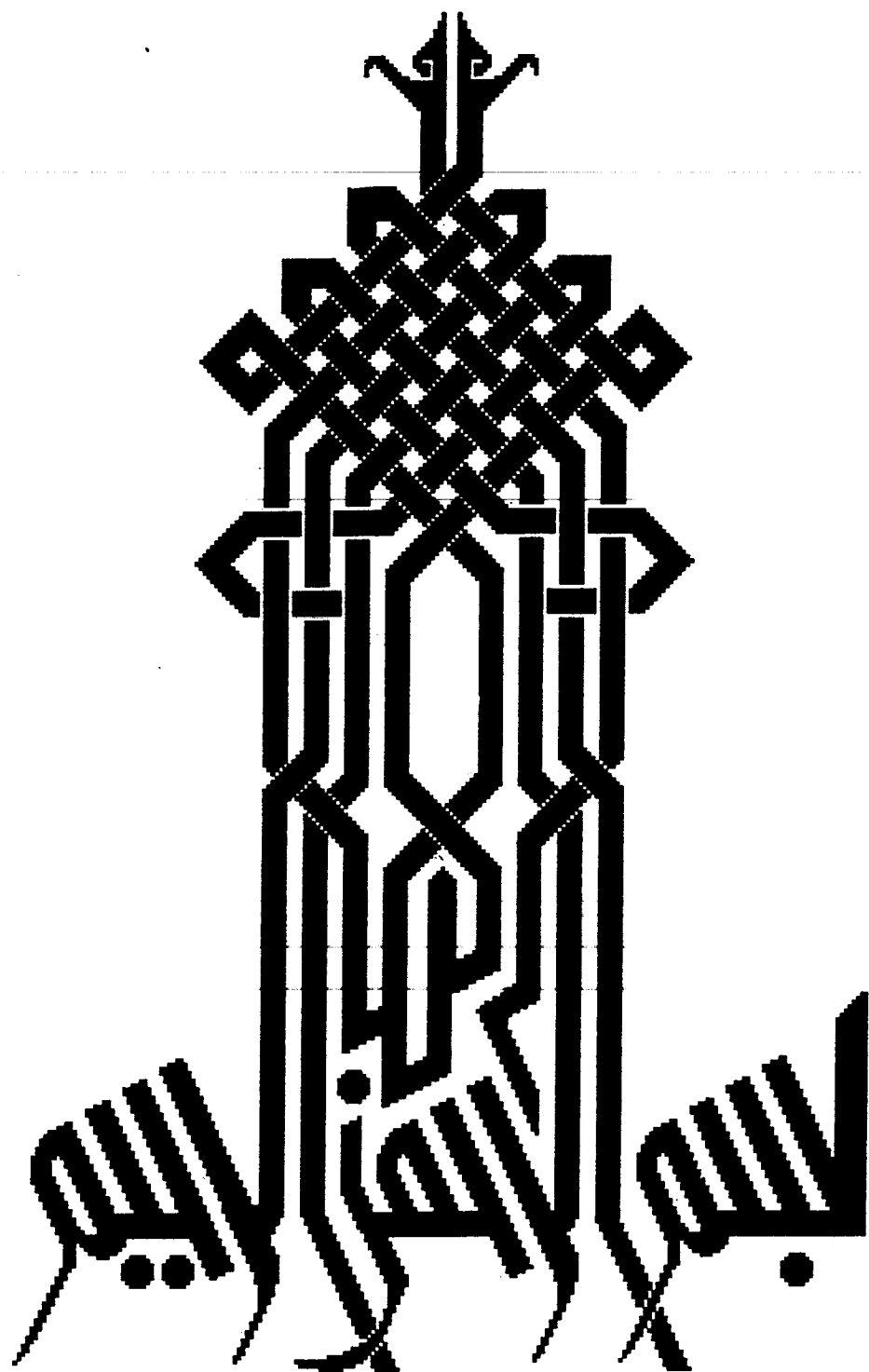

الف

الف

٢٩٤٧

دانشگاه آزاد اسلامی
تهران

۱۳۸۰ / ۱۰ / ۲۴

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد علوم و تحقیقات

رساله دکترای مدیریت خدمات بهداشت و درمان (Ph. D.)

موضوع

مطالعه تطبیقی سیستم اورژانس چند کشور انتخابی و
ارائه الگویی مناسب برای ایران

015928

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر سید جمال الدین طیبی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر ابراهیم صدقیانی

نگارش:

معین الدین شریفانی

سال تحصیلی

۱۳۷۶-۱۳۷۷

۳۹۴۶۷

سپاسگزاری‌ها

کلام نخستین به نام اوست که هستی از اوست.

سپاس بیکران به یگانه هستی که مرا توان بخشید تا این مهم را به پایان برسانم. در این رساله تلاش گردیده که علیرغم تنگناها و مشکلات گوناگون، مطالب در حد امکان به دور از یک سونگری و اطاله کلام بوده، روشنگر مشکلات اساسی بخشی از نظام بهداشت و درمان میهن ما و ارائه طرقتی در جهت حل آن باشد. اکنون که نگارنده به مراحل پایانی این پژوهش نزدیک می‌شود، وظیفه خود می‌داند که نهایت سپاس خود را به حضور افرادی که بگونه‌ای در مراحل مختلف پژوهش شرکت داشته‌اند، تقدیم دارد. امید آنکه این مختصر قدردانی بتواند عمق حق‌شناسی پژوهشگر را نسبت به عزیزانی که وی را مورد لطف و عنایت خویش قرار داده‌اند. بیان نماید.

نگارنده سپاس و تشکر خود را به حضور استاد فرزانه و دانشمند جناب آقای دکتر سیدجمال‌الدین طیبی که در کلیه مراحل انجام این پژوهش در کمال صبر و بردباری و با درایت و استادی کم‌نظیر در راهنمایی و ارائه پیشنهادات، تنظیم و تصحیح متون، نکته‌سنجی‌ها و انتقادات بجا، نهایت یاری و ارشاد را مبذول داشته‌اند، تقدیم میدارد.

پژوهشگر قدردانی و سپاس خود را به حضور استاد عالیقدر جناب آقای دکتر ابراهیم صدقیانی که با فضل و دانش خود در تمامی مراحل، پابری دلسوز و مشاوره‌ی پر توان برایم بوده‌اند و بحق سهم بزرگی که به مراتب بیش از وظیفه یک استاد مشاور است را در پربارتر شدن این پژوهش داشته‌اند، ابراز می‌نماید.

نگارنده تشکر و امتنان خود را به حضور جناب آقای دکتر ایرج کریمی و آقای دکتر بهرام دلگشایی که بعنوان دیگر اساتید مشاور این رساله بوده‌اند تقدیم میدارد.

پژوهشگر خود را مکلف می‌داند تشکر و سپاس فراوان خود را به حضور جناب آقای دکتر سالاری‌فر (نماینده محترم وزیر در امور فوریت‌های پزشکی) و دیگر همکاران محترم ایشان در مرکز اطلاعات اورژانس

تهران، بخاطر همکاری‌های صمیمانه‌شان در به ثمر رسیدن این پژوهش تقدیم دارد.

نگارنده همچنین از آقای آرین در بخش امور بین‌الملل سازمان هلال احمر، مسئولین بخشهای مختلف وزارت امور خارجه و دفتر همکاری‌های علمی و صنعتی ریاست جمهوری، مسئولین کتابخانه‌های دانشکده‌های بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران و ایران، واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی، مسئولین آرشیو روزنامه‌های کیهان، اطلاعات، همشهری، مسئولین مرکز اطلاعات دیتا (شبکه اینترنت)، مسئولین مرکز اطلاعات اورژانس اصفهان و دیگر صاحب‌نظران سیستم مراقبتهای پزشکی اورژانس کشورهای مختلف که هرچند موفق به دیدار آنان نشده‌ام ولی از طریق ارسال مطالب با ارزش، اینجانب را در به ثمر رسیدن این تحقیق یاری نموده‌اند، تشکر و سپاسگزاری می‌نماید.

در انتها پژوهشگر سپاس قلبی خود را از همسرش بخاطر همکاری و همفکری در ترجمه برخی متون و انجام مطالب ابراز داشته و از وی و فرزندانش که در تمامی مراحل انجام این رساله او را یاری نموده‌اند تشکر و قدردانی می‌نماید.

مسئولیت کاستی‌ها و نارسائیهای این پژوهش به عهده پژوهشگر بوده و محاسن آن حاصل زحمات بیدریغ اساتید گرام و افرادی است که اینجانب را یاری نموده‌اند، توفیق خداوند همواره همراهشان باد.

تقدیم به :

پدر و مادر عزیزم :
که همیشه ایام با صمیمیت و
مهربانی و فداکاری، مشوق و
یاور من بوده‌اند.

تقدیم به :

عشق و امیدهای زندگییم :
همسرم زهرا و فرزندانم پویا و کوشا

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده پژوهش
۲	مقدمه
۴	بخش اول: کلیات پژوهش
۵	اهمیت موضوع
۱۱	بیان مسئله
۱۴	اهداف پژوهش
۱۶	روش پژوهش
۱۹	دامنه پژوهش
۱۹	محدودیتها و امکانات پژوهش
۲۱	موارد استفاده از این پژوهش
۲۲	مفاهیم و واژه‌ها
۲۸	بخش دوم: سابقه تاریخی و مطالعات
۲۹	سابقه تاریخی
۳۳	مروری بر مطالعات انجام شده
۳۳	الف: در ایران
۳۴	ب: در دیگر کشورها

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳۸	بخش سوم: سیستم مراقبتهای پزشکی اورژانس در چهار کشور انتخابی و ایران
۳۹	اول: سیستم مراقبتهای پزشکی اورژانس آمریکا
۳۹	الف: تاریخچه
۴۳	ب: سازماندهی
۴۳	۱- مقدمه
۴۴	۲- دفاتر ایالتی و نقش آنان
۴۶	۳- سازمانهای منطقه‌ای
۴۸	۴- نقش سازمانهای محلی
۵۰	۵- مدل‌های مختلف ارائه خدمات فوریت‌های پزشکی و سازماندهی آن
۵۳	ج: نیروی انسانی
۵۴	۱- اولین پاسخ دهنده
۵۵	۲- تکنسین فوریت‌های پزشکی سطح اول
۵۵	۳- پیراپزشک
۵۷	۴- تکنسین فوریت‌های پزشکی سطح دوم
۵۸	۵- نقش پزشکان در مراقبتهای پیش بیمارستانی
۵۹	۶- نقش امدادگران (نحوه بکارگیری در تیم‌های مختلف): I: زمینی
۶۴	II: هوایی
۶۵	د: آموزش نیروی انسانی
۶۷	سطوح آموزشی:
۶۸	گروه اول: ۱- آموزش تکنسین فوریت‌های پزشکی سطح اول
۶۹	۲- آموزش تکنسین فوریت‌های پزشکی سطح دوم
۷۰	۳- آموزش پیراپزشک
۷۱	۴- آموزش کارکنان فوریت‌های پزشکی هوایی
۷۲	گروه دوم: ۱- آموزش پاسخ‌گوینده نخستین
۷۲	۲- آموزش اولین پاسخ دهنده
۷۲	۳- آموزش پزشکان متخصص اورژانس
۷۳	ه: ارتباطات

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷۴	- دسترسی به سیستم.....
۷۵	- روشهای موثر در سیستم ارتباطات
۷۷	و: حمل و نقل.....
۷۷	۱- حمل و نقل زمینی
۸۳	۲- حمل و نقل هوایی
۸۶	ز: آموزش مردم
۸۷	- نوع آموزش
۹۲	دوم: سیستم مراقبتهای پزشکی اورژانس فرانسه
۹۲	الف - تاریخچه
۹۴	ب - سازماندهی
۹۷	ج - نیروی انسانی
۱۰۰	د - آموزش نیروی انسانی
۱۰۱	هـ - ارتباطات
۱۰۳	و - حمل و نقل (فرانسه)
۱۰۳	۱- حمل و نقل زمینی
۱۰۴	۲- حمل و نقل هوایی
۱۰۵	ز - آموزش مردم
۱۰۶	سوم: سیستم مراقبتهای پزشکی اورژانس آلمان
۱۰۷	الف - تاریخچه
۱۰۹	ب - سازماندهی
۱۱۱	ج - نیروی انسانی
۱۱۱	نقش پزشکان در ارائه مراقبتهای پزشکی اورژانس
۱۱۳	د - آموزش نیروی انسانی
۱۱۳	۱- آموزش کمک پزشکان
۱۱۴	۲- آموزش پزشکان
۱۱۵	هـ - ارتباطات
۱۱۷	و - حمل و نقل

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱۷	۱- حمل و نقل زمینی
۱۲۰	۲- حمل و نقل هوایی
۱۲۲	ز- آموزش مردم
۱۲۴	چهارم: سیستم مراقبتهای پزشکی اورژانس استرالیا
۱۲۴	الف- تاریخچه
۱۲۷	ب- سازماندهی
۱۲۷	۱- نقش پزشکان عمومی
۱۲۸	۲- نقش بیمارستانها
۱۲۹	۳- نقش خدمات آمبولانسی
۱۳۲	ج- نیروی انسانی
۱۳۲	۱- امدادگران فوریتهای پزشکی در شهرها
۱۳۴	۲- نیروی انسانی در مناطق دورافتاده
۱۳۵	۳- نقش پزشکان در ارائه مراقبتهای پزشکی اورژانس
۱۳۵	د- آموزش نیروی انسانی
۱۳۵	۱- آموزش افسران آمبولانس
۱۳۷	۲- آموزش پزشکان
۱۳۸	۳- آموزش پرستاران
۱۳۸	ه- ارتباطات
۱۴۰	و- حمل و نقل
۱۴۰	۱- حمل و نقل زمینی
۱۴۲	۲- حمل و نقل هوایی
۱۴۳	ز- آموزش مردم
۱۴۴	پنجم: سیستم مراقبتهای پزشکی اورژانس ایران
۱۴۴	الف- تاریخچه
۱۴۷	ب- سازماندهی
۱۵۶	ج- نیروی انسانی
۱۵۸	د- آموزش نیروی انسانی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۶۳	هـ- ارتباطات
۱۶۹	و- حمل و نقل
۱۷۳	ز- آموزش مردم
۱۷۵	بخش چهارم: ارائه الگو
۱۷۶	مقدمه
۱۷۷	الگوی پیشنهادی
۱۷۷	الف - سازماندهی
۱۸۵	ب - نیروی انسانی
۱۸۷	ج - آموزش نیروی انسانی
۱۸۹	د - ارتباطات
۱۹۴	هـ - حمل و نقل
۱۹۷	ز - آموزش مردم
۲۰۲	توزیع و ارزیابی الگوی پیشنهادی
۲۱۳	الگوی نهایی
۲۱۹	بخش پنجم: خلاصه و پیشنهادات
۲۲۰	الف - خلاصه پژوهش
۲۳۷	ب - نقطه نظرات پژوهشگر
۲۳۸	ج - پیشنهادات برای تحقیقات بعدی
۲۴۰	- فهرست منابع و مآخذ
۲۵۰	- پرسشنامه
۲۵۲	- پیوست‌ها: الف - تصاویر
۲۵۶	ب - پاسخ مکاتبات کشورهای مختلف
۲۷۰	- خلاصه انگلیسی

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۶۲	نمودار شماره ۱: ارتباط میزان نجات در ایست قلبی با سطح پرسنلی تیم‌های نجات
۸۲	نمودار شماره ۲: میزان تقاضای مراقبتهای پزشکی اورژانس در ساعات مختلف روز سه‌شنبه (در طی یکسال) برای یک جمعیت ۲۰۰،۰۰۰ نفری
۹۲	نمودار شماره ۳: میزان تقاضای مراقبتهای پزشکی اورژانس در ساعات مختلف روز یکشنبه (در طی یکسال) برای یک جمعیت ۲۰۰،۰۰۰ نفری
۱۱۲	نمودار شماره ۴: نحوه مشارکت پزشکان در ارائه مراقبت‌های پزشکی اورژانس
۱۱۹	نمودار شماره ۵: متوسط زمان رسیدن آمبولانس به محل حادثه یا بیماری در مناطق شهری و خارج از شهر (در ساعات روز و شب)
۱۳۱	نمودار شماره ۶: ساختار سازمانی سیستم مراقبتهای پزشکی اورژانس در ایالت نیوساوت ولز
۱۵۲	نمودار شماره ۷: نمونه‌ای از ارتباط سازمانی میان مراکز اطلاعات اورژانس شهرستانها و ستاد اورژانس کشور
۱۵۵	نمودار شماره ۸: چارت تشکیلات مرکز اطلاعات اورژانس تهران
۱۶۰	نمودار شماره ۹: نمودار ارتباط سازمانی میان مراکز اطلاعات اورژانس شهرستانها و ستاد اورژانس کشور
۱۶۰	نمودار سن تکنسین‌های اورژانس مرکز اطلاعات اورژانس تهران
۱۶۰	نمودار شماره ۱۰: نمودار میزان تحصیلات تکنسین‌های اورژانس مرکز اطلاعات اورژانس تهران
۱۸۳	نمودار شماره ۱۱: الگوی پیشنهادی تحول در سیستم مراقبتهای پزشکی اورژانس کشور
۱۹۰	نمودار شماره ۱۲: یک سیستم مطلوب ارتباطات

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۲۰۳	نمودار شماره ۱۳: توزیع پرسشنامه
۲۰۴	نمودار شماره ۱۴: میزان تحصیلات پاسخ دهندگان
۲۰۵	نمودار شماره ۱۵: توزیع پاسخ دهندگان برحسب مشاغل
۲۰۶	نمودار شماره ۱۶:
	میزان پاسخگویی ساختار فعلی به نیازهای سیستم مراقبتهای پزشکی اورژانس
۲۰۷	نمودار شماره ۱۷:
	درصد توافق با ادغام مرکز اطلاعات اورژانس در سازمانهای هلال احمر یا آتش نشانی
۲۰۷	نمودار شماره ۱۸:
	نظر پاسخ دهندگان راجع به ایجاد سازمان مستقل مراقبتهای پزشکی اورژانس
۲۰۸	نمودار شماره ۱۹:
	پاسخ رای دهندگان نسبت به واگذاری خدمات مراقبتهای پزشکی اورژانس به سازمانهای عام المنفعه خصوصی و تعاونی
۲۰۸	نمودار شماره ۲۰:
	نظر پاسخ دهندگان راجع به اهداف تعیین شده سازمان مراقبتهای پزشکی اورژانس
۲۰۹	نمودار شماره ۲۱:
	درصد نظرات ارائه شده راجع به تشکیل شوراهای مشورتی با حضور تهیه کنندگان و مصرف کنندگان خدمات.
۲۰۹	نمودار شماره ۲۲:
	نظرات ارائه شده درخصوص اعضای شورای هماهنگی در سطوح مختلف ستادی - استانی و شهرستان
۲۱۰	نمودار شماره ۲۳:
	نظرسنجی راجع به وظایف سطوح ستادی، استانی و شهرستانی
۲۱۰	نمودار شماره ۲۴:
	درصد توافق با آموزش بهورزان جهت پوشش مراقبتهای پزشکی اورژانس در سطح روستاها
۲۱۱	نمودار شماره ۲۵:
	نظرسنجی راجع به همخوانی الگوی پیشنهادی با شرایط فعلی جامعه
۲۱۸	نمودار شماره ۲۶:
	الگوی نهایی سیستم مراقبتهای پزشکی اورژانس کشور

فهرست جداول

صفحه

عنوان

- جدول شماره ۱: ۵۰
وظایف سازمانهای مراقبتهای پزشکی اورژانس در سطوح مختلف
- جدول شماره ۲: ۸۱
استاندارد زمان پاسخگویی آمبولانس
- جدول شماره ۳: ۹۰
مطالعه کنترل شده نجات یافتگان از حملات قلبی خارج از بیمارستان - مقایسه احیا توسط ناظر با احیای تأخیری
- جدول شماره ۴: ۱۱۱
میزان مشارکت پزشکان در ارائه مراقبت‌های پزشکی اورانس (آلمان)
- جدول شماره ۵: ۱۵۰
مشخصات کلی مراکز اطلاعات اورژانس در سطح کشور در سال ۱۳۷۶
- جدول شماره ۶: ۱۵۴
تعداد مأموریت‌های انجام شده مراکز اطلاعات کل کشور در سال ۱۳۷۵
- جدول شماره ۷: ۱۵۹
پراکندگی تکنسین و آمبولانس‌ها در پایگاههای مختلف مراکز اطلاعات اورژانس تهران
- جدول شماره ۸: ۱۷۲
آمار آمبولانس‌های موجود و مورد نیاز اورژانس کشور
- جدول شماره ۹: ۲۰۳
توزیع پرسشنامه
- جدول شماره ۱۰: ۲۰۴
توزیع پاسخ‌دهندگان برحسب مدارک تحصیلی
- جدول شماره ۱۱: ۲۰۵
توزیع پاسخ‌دهندگان برحسب مشاغل آنان

فهرست تصاویر

صفحه	عنوان
۷۹	تصویر شماره ۱: آمبولانس از نوع اطاق و کابین مجزا.....
۸۰	تصویر شماره ۲: آمبولانس ون.....
۸۰	تصویر شماره ۳: آمبولانس ون تخصصی
۱۲۰	تصویر شماره ۴: نحوه ارائه خدمات در آلمان
۱۲۱	تصویر شماره ۵: نمای خارجی یک هلیکوپتر امداد رسانی BK 117
۱۲۱	تصویر شماره ۶: نمای داخل یک هلیکوپتر امداد رسانی BK 117 که غالباً مجهز به تجهیزات مراقبتهای ویژه می باشد.
۱۲۵	تصویر شماره ۷: دو افسر آمبولانس در کنار یک تخت روان : سال ۱۸۹۵
۱۲۶	تصویر شماره ۸: اولین آمبولانس اسبی (سال ۱۸۹۹) و اولین آمبولانس موتوری (سال ۱۹۱۲)